

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JUR SPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu** Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, fost Primar General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **G. Petrovici**, Decan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

- *Judecătorul de ocol ca împăciuitor al satelor*, de Andrei Rădulescu, consilier la Inalta Curte de Casație;
- *Spre o nouă selecțiune în magistratură*, de Fratea Dârlea, magistrat;
- *Cuțucudache Râmniceanu F.: Societatea Națiunilor și noile tendințe de reorganizare economică și politică a Europei*, Buc. 1934, Recenzie de Dr. A. I.

JURISPRUDENȚE.

- Inalta Curte de Casație și Justiție, s. I: *Ion Ciochia și a. cu soții Maria și Lt.-col. Pelrescu*. (Posesiune, Turburare. Făcută din ordin. Cine răspunde? Violență, Elemente);
- Idem, s. II: *Băncile Bănăfene Unite din Temișoara, cu văduva lui I. Perlusz*. (Ardeal, Executare silită. Licitățiune. Adjudeacre. Contestație din partea uzufructuarului imobilului. Nerespectarea condițiunilor de publicitate. Anularea vânzării);
- Idem, s. III: *Iancu Katz cu Direcțiunea C. F. R.* (Transport pe C. F. R. Plata portului și primirea fără rezervă a lucrurilor transportate. Acțiune în detaxare. Decădere. Inaplicabilitatea art. 49 din regul. din 1920. Respingerea acțiunei), cu Nota d-lui S. Revici, avocat.
- Idem, idem: *Regia Auton. C. F. R. cu Frederick Riemer, și a.* (Transport pe C. F. R. Plata portului și primirea fără rezervă a lucrurilor transportate. Acțiune în detaxare. Inaplicabilitatea decăderii. Aplicarea art. 49 din regul. din 1920. Admiterea acțiunei), cu Nota d-lui S. Revici, avocat;
- Tribunalul Ilfov, s. IV c. cor.: *N. Rusu cu Soc. Cartea Românească*. (Legea proprietății literare și artistice. Ordonanță prezidențială pentru sechestrarea operei contrafăcute. Când se încuviințează? Antologie din opera unui singur scriitor. Când nu atinge dreptul de proprietate literară?);
- Tribunalul Prahova, s. I: *Martha Berteș cu Dr. I. Rănitescu*. (Legea jud. de ocoale. Competința de notariat a judecătorilor mixte), cu Nota d-lui George Eliescu, avocat.

JUDECĂTORUL DE OCOL

CA

IMPĂCIUITOR AL SATELOR¹⁾

Judecătorul de ocol — o știți aproape toți — este magistratul instanței prime în organizarea noastră judecătorească. Circumscripția acestei instanțe este numită ocol pentru că termenul de ocol era întrebuințat, — mai ales altă dată, — pentru a desemna marginile unei bucăți de pământ, de obicei ale unei moșii și apoi și coprinul aceluia teritoriu. Avem ocoale rurale, urbane, și mixte, după cum în compunerea lor intră numai comune rurale, urbane sau din amândouă felurile.

Aci ne vom referi, în special la acelea care au comune rurale în coprinul lor.

*

* *

Instituția judecătoriilor de ocoale, cu organizația de azi sau asemănătoare acesteia, n'are o vechime prea mare la noi.

N'avem date cu totul exacte și complete — oricât am crede altfel — despre chipul cum se judeca în vremurile mai vechi. Este știut — totuși — că satele libere erau cîrmuite și judecate de stăpânii lor, numiți *cneji*, care erau uneori aleși, alte ori moșteneau acest drept. Probabil că în anumite afaceri foloseau și Sfatul bătrânilor sau al cetașilor de moșie.

Cu vremea, mai întâi în satele nelibere, judecata, împărțirea dreptății, a fost încre-

1) Conferință ținută la Radio la 12 Noembrie 1934.

dințată reprezentantului Domnului sau al stăpânului satului.

Infracțiunile mai mari, omorurile, răpirile de fete ori neveste, și altele, erau rezervate Domnului, chiar acolo unde acordase scutire de jurisdicția lui.

În genere, în sate, la împărțirea justiției se urmărea în prim rând *împăcarea*. Mai ales când judeca stăpânul satului căuta să împace; certa pe unul, lovia poate pe altul la nevoie, sfătuia, dar căuta să fie liniște în sat, de care el era așa de strâns legat și prin interesul material și prin legături sufletești.

Nemulțumiții, în unele cazuri, se puteau plânga la cârmuirea ținutului și în ultimă instanță la Domn.

Regulamentele organice, alcătuite — cum am arătat cândva aci²⁾ de boerii noștri, buni cunoscători ai trecutului și împrejurărilor dela noi au instituit judecătoriile sătenești „*judecătoriile duprin sate sau de împăciuire*”.

Aceste judecătorii au fost create — se spune formal în art. 264 din Regulamentul Țării Românești — „*spre a nu fi siliți lăcui-torii satelor a se duce pe la orașele scaunelor Ocârmuitorilor duprin județe pentru jeluiri de prea puțin preț, care mai multe ori se întâmplă între dâșii și spre a nu se cheltui pentru acest fel de lucruri, se va așeza în fiecare sat o judecătorie de împăciuire*”.

Judecătoria era compusă din preot și 3 jurați, aleși în fiecare an de locuitorii satului, câte unul din cele 3 trepte ale sătenilor „osebiți după treapta și starea avuturilor lor”. Jurații puteau fi realeși „dacă satul este mulțumit de purtarea lor și dacă ale lor trebi îi vor slobozi”; dacă în curgere de 10 ani ei au dat dovadă de a lor destoinicie, hotărârile lor aveau mai multă autoritate și puteau fi puse în lucrare, până la suma de 15 lei. Ei se adunau în toate duminicile și sărbătorile după ieșirea dela biserică spre a cerceta toate prigonirile întâmplăte între săteni în cursul săptămânei.

Menirea acestor judecătorii era de împăciuire. Art. 265 prevedea expres îndatorirea de a se sili să împace prigonitoarele părți. Dacă reușea să le împace le dădea o carte scrisă de preot, iscălită de toate măduarele judecătoriei și de părți, iar de neștiutorii de carte prin punere de deget.

Dacă judecătoria nu isbutea să facă pace tot dădea părților carte doveditoare că nu s'au putut împăca. Cu aceasta se înfățișau la judecătoria de întâia cercetare, am zice astăzi Tribunalul.

Se pare că aceste judecătorii, care aveau oarecare asemănare cu ceiace a fost în vremurile mai vechi au adus multe foloase. Până de curând mai erau prin sate bătrânii, care apucaseră această formă de judecată; dela ei se puteau afla multe lucruri interesante despre chipul cum au funcționat aceste judecătorii.

La 1864-65, când am dat țărilor noastre unite o nouă organizare s'a reglementat în alt chip și justiția pentru sate. Odată cu procedura civilă s'a introdus și partea primă a ei care purta titlul: *Despre judecătoriile de plăși (ocoale)*, și în care, pe lângă rânduile din legea franceză s'au înscris și altele noi de către legiuitorul român.

S'a văzut însă în curând, că aceste instanțe nu puteau funcționa, din motive financiare. De aceia la 1867 toate atribuțiile lor au fost date, prin lege, subprefecților și polițailor, cu puține excepții. În 1879, un însemnat jurisconsult Eugeniu Stătescu, declarând solemn că, poporul de jos, țăranul român n'are „dreptate” și că „în multe locuri justiția subprefectului n'a lăsat în urmă-i decât mizerie și ruină”, a înființat alături de judecătoriile de ocoale, judecătoriile comunale, formate din primar și 2 jurați aleși de consătenii lor. Această formă de judecătorii a fost desființată, apoi reînființată, până când la 1907, a fost și a rămas până azi desființată.

Atunci, în urma rășcoalelor țărănești, s'a organizat în forma de azi judecătoriile de ocoale, mărindu-li-se competența, căutând să se îmbunătățească situația judecătorilor și în genere să se apropie și la sate justiția de justițiabil, — cum spunea ilustrul jurisconsult care a înfăptuit această reformă, *Toma Stelian*. În acest scop s'a prevăzut că, de două ori pe lună, în anumite afaceri, ca de exemplu: de pământ, de autentificări, de tutelă, etc., judecătorul să meargă în sate și să le rezolve la Primărie sau chiar la fața locului. S'a căutat, prin instrucțiile date, ca magistratul să fie cât mai ferit de orice bănueli. S'a căutat ca actele și unele cereri să fie făcute de funcționari, fără plată, și în genere s'a urmărit a se da dreptatea mai repede și fără multe cheltueli.

Mergerea judecătorului din comună în comună a făcut să se dea acestui magistrat denumirea de *judecător ambulant*.

Organizarea din 1907 a judecătoriilor a fost fără îndoială, cea mai însemnată dintre reformele de atunci; aproape toate au pierit, ea singură a rămas în cea mai mare parte și cu frumoase rezultate care pro-

2) Centenarul Regulamentului organic al Țării Românești 1931.

bează înalta concepție juridică și socială a marelui reformator, astăzi aproape uitat.

S'a obiectat contra acestei justiții ambulante multe, întemeiate ori nu; s'a zis, între altele, că nu era de demnitatea justiției și judecătorului funcționarea în aceste condiții. Situația financiară, pe drept ori pe nedrept, a învins și cu vremea nu s'a mai făcut ambulanță. Astăzi judecătorul de ocol își exercită, în regulă generală, atribuțiile la reședința judecătoriei.

Această instanță lucrează cu un singur judecător. Ea era compusă pe vremuri dintr'un judecător; uneori avea și un ajutor. Azi, sub influență streină, s'a ajuns ca unele să aibă mai mulți judecători, dintre care unul este judecător-șef, expresie necunoscută în dreptul nostru până de curând.

Instanța s'a dovedit tot mai necesară și de aceia competența i-a tot fost mărită. Nu poate fi vorba aci de expuneri privitoare la competență. Mulți dintre dvs. ați auzit însă că ea judecă în materie de nemiscătoare, uneori până la 20 pogoane sau 10 hectare; în alte materii până la 50.000 lei; în materie penală fapte destul de grave: furturi, ultragii; administrează tutele destul de importante, autentifică acte, aproape ca și tribunalele, etc. Judecătorul mai are și atribuții foarte importante de poliție judiciară; face parte din unele comisii, etc.

În scurt judecătoriile au ajuns niște adevarate tribunale, care lucrează cu 1 judecător. Ele s'au dovedit de o utilitate incontestabilă pentru toți justițiabilii, dar mai vădit pentru lumea satelor.

*
* *

Misiunea unui judecător, care are comune rurale în ocolul său, este în deosebi de o însemnată neobișnuită.

El este chemat să împartă dreptatea, nu în chip patriarhal ca odinioară, ci după normele științifice ale Dreptului.

Și trebuie să mărturisim cu plăcere că în activitatea acestor magistrați se găsesc hotărâri foarte frumoase ca redacție și care prezintă și mult interes pentru știința Dreptului, mai cu seamă că problemele ivite acolo, nu se pun totdeauna și la instanțele superioare. Ei de altă parte, au adus — poate — cea mai însemnată contribuție pentru răspândirea în masele poporului a cunoștințelor Dreptului nostru actual.

Judecătorul de ocol este chemat să asigure — ca orice judecător — ordinea, și nu orice fel de ordine, ci aceia întemeiată pe normele juridice și să năzuiască a înfăptui așa de mult dorita armonizare a

intereselor și drepturilor. El este chemat să contribuie la liniștea satelor în cea mai largă măsură.

Una din cele mai importante datorii ale lui este aceea de împăciuator. Instanța era numită „judecătoria de pace“, iar el „judecătorul de pace“, titlu frumos pe care am fi putut să-l păstrăm. El este menit — după vorba biblică — să fie „făcător de pace“.

Dar nu numai titlul îi impune această îndatorire, ci *chiar un text formal din legea acestor judecătoriai.* După art. 81 „*cea dintâi datorie a judecătorului e de a împăca părțile.* Pentru aceasta el le va îndemna la împăcare. Dacă reușește, va constata condițiile împăcării printr'un proces-verbal, care rămâne la dosar și care are putere de hotărâre definitivă“.

Se neglijează uneori îndeplinirea acestei datorii, și este rău. S'a hotărât uneori și de instanțele superioare că nu este motiv de reformarea hotărârii judecătorului, dacă n'a propus părților împăcarea, ceea ce este și mai rău. Se înlătură astfel una din cele mai însemnate obligații ale judecătorului de pace.

Nu este destul, însă, ca să se propună pacea, așa de formă. Trebuie să se depună toată stăruința; cu răbdare să se asculte părțile, să se dea sfaturi, îndrumări, să se arate ce ar avea de câștigat, chiar în ipoteza favorabilă și ce de pierdut.

Influența judecătorului duce deseori la foarte bune rezultate. Sunt convins că această influență exercitată, de judecător, cu pasiune și cu deplină înțelegere a menirii sale, ar putea duce la rezultate și mai însemnate.

Este știut cât de desvoltat este simțul dreptății la țărani noștri. Ascultând pe „domnu judecător“ care-i om învățat în ale legilor, care-i om al dreptății și care n'are nici un interes să partinească, săteanul ascultă, gândește, cumpănește și nu rare ori va primi sfaturile ce i se dau.

Judecătorul mai are și alte mijloace să ajungă la scop. Astfel, tot în virtutea unui text de lege, art. 85, alin. 2, el are nu numai dreptul, ci datoria de a invoca din oficiu, adică fără să fie propuse de parte, mijloace de apărare. Oricât s'ar spune că, în acest chip, el își manifestă părerea, totuși binele pentru scoaterea la iveală a dreptății este mare. Aceasta se vede mai cu seamă când unadin părți n'are apărător sau este mai puțin pregătită decât cealaltă. Vă închipuiți ce se va petrece în sufletul unui obijduit, care se vede îndrumat, apărat, de ju-

decător; și ce va fi în sufletul celui alt. Și de câte ori acesta văzând că nu-i așa de ușor să sdrobești pe adversar, nu va fi dispus să se împace.

Chiar dacă nu isbutește să-i împace, activitatea lui tot poate reprezenta o mare contribuție pentru asigurarea vieții pașnice în sate.

Desigur că orice judecător poate contribui la aceasta într-o câțva. Se supără mai totdeauna o parte, când pierde în urma judecății, uneori toate părțile; așa-i firea omenească, dar cu vremea trece necazul, începe a înțelege adevărul și liniște se face. Organele justiției trebuie să îndeplinească rolul social al Dreptului de a asigura ordinea și pacea.

Judecătorul de ocol are însă mai multe mijloace să îndeplinească acest rol. Hotărîrea lui se dă mai repede; chiar dacă nu este definitivă și nu se poate executa de îndată, dar ea dă de gândit celui ce a pierdut și-l face să se mai tempereze.

El are apoi puțința să dea hotărîri mai aproape de adevăr și mai echitabile din cauza cunoașterii mai exacte a situației.

Judecătorul de ocol — chiar azi când lucrează la reședință — poate, în special când funcționează mai mult timp la o judecătorie, să cunoască mai cu înlesnire pe cei buclucași, răi de plată, scandalagii, procesivi. De altă parte el ajunge să cunoască pe martorii mincinoși, plaga justiției contra cărora judecătorii de la instanțele superioare nu pot face mare lucru.

El poate cunoaște mai bine valoarea expertilor. El are posibilitatea să meargă mai ușor la localitate spre a vedea pagubele, hotarele, etc. El poate cunoaște mai ușor împrejurările, care au deseori mare importanță pentru deslegarea unei pricini. El află anumite obiceiuri ale satelor, urme ale concepțiilor juridice din alte timpuri, obiceiuri care ajută pentru înțelegerea învoelilor și în genere a actelor și faptelor ce-i sunt supuse spre cercetare. Ce izvor nesecat de material juridic pentru cel înțelegător!

În genere judecătorul de ocol are puțința acolo în lumea satelor, să facă mai multă dreptate.

Dreptul de apreciere — atribut așa de însemnat al instanțelor de fond — poate fi exercitat pe elemente neasemănat mai certe decât acelea pe care le au instanțele celelalte.

Judecata lui are mai multe șanse de a fi bună, cel puțin în fapt.

Și nimic nu liniștește mai mult, nu îm-

blânzește chiar pe cel rău, ca o judecată dreaptă.

Influența judecătorului de ocol pentru asigurarea păcii la sate se face serios simțită și prin modul cum el își exercită *competența penală*. Având posibilitatea să cunoască mai bine pe intractori, sancțiunile lui vor fi mai cu efect. De câte ori n'auzi, la unele instanțe, pedepse care nu cadrează cu infracțiunile! Pedepse prea ușoare care încurajează pe cei răi! Ori prea severe pentru lucruri mici! Judecătorul, dela distanță, nu înțelege anumite stări de lucruri, ori cade victimă martorilor sau constatărilor greșite ori interesate. De aceea, uneori sătenii cinstiți, își fac singuri dreptate, fiindcă văd că judecata iartă ori dă o pedeapsă ridiculă celui ce i-a furat, distrus sau i-a făcut alt rău. Aplicarea greșită a pedepselor sau achitările dese, constituie unul din cele mai însemnate isvoare de neliniște la țară, e un semn de slăbire a autorității, care trebuie să fie păzitoarea ordinii și a drepturilor.

Judecătorul de ocol fiind în milocul sătenilor, ale căror greutăți este dator să le cunoască, știe ce efecte are nepedepsirea unui bătaș, unui hoț, unui distrugător. Consecințele le vede zilnic prin înmulțirea numărului acestora și descurajarea celor buni.

Aplicarea unor pedepse, juste și potrivite cu apărarea societății, reprezintă un foarte puternic mijloc pentru liniștea satelor. Cei răi, pricep, dela o vreme, că nu mai pot continua, cei buni capătă toată încrederea, văzându-se apărați.

Judecătorul dela sate mai poate fi de mare folos și în alt chip, în materie penală. El poate lua măsuri de poliție judiciară, unele singur și definitiv, altele, provizoriu. Până la venirea judecătorului de instrucție ori procurorului, el poate lua anumite dispoziții, în materie de crime și unele delictе.

Or, acest atribut este iarăși de o mare importanță. Când pacea satelor este turburată, el este organul cel mai chemat să ia măsurile cuvenite, arătând la nevoie pe intractori. O putere foarte mare menită tocmai să asigure ordinea.

Se pare însă că nu se prea folosește acest drept, ceea ce este de regretat.

Dar acest judecător apare și ca un proteguitor al minorilor, ale căror tutele le administrează, și ca sfătuitor, pentru încheierea și autentificarea actelor sau pentru începerea ori terminarea proceselor.

* * *

Influența judecătorului ar fi însă și mai

mare, dacă el ar putea merge mai des în sate.

Cine a văzut funcționând instituția judecătorului ambulant, cine a căutat în mod sincer să-i cunoască rostul și efectele, iar nu să o ridiculizeze, va recunoaște că reprezentă neprețuite foloase pentru sățeni.

Judecătorul mergea într-o căruță ori într'un poșalion, pe vreme bună ori rea, prin noroaie, pe zăpadă ori pe o căldură înăbușitoare, judeca într-o așa zisă Primărie, în care deabia puteai intra ori sta, n'avea uneori nici scaune, nici legi, mânca pe o masă foarte simplă câteva răcitură așezate pe jurnale spre a nu murdări hârtiile oficiale; lucra uneori ceasuri, îngrămădit de lume, care cerea și reclama fel de fel; avea apoi grijă de grefă, trebuia să meargă și la o cercetare cine știe pe ce coaste, ori să autentifice un act la un bolnav, în fine atâtea și atâtea îl conșiau. Era o muncă grea, extrem de grea.

O astfel de activitate însă, când era un judecător, care înțelegându-și rolul i se devota cu totul, dădea cele mai bune rezultate.

Justiția se apropiase de sățean cel puțin de 2 ori pe lună. Și sățeanul avea puțința să-și autentifice un act, în satul lui, să ceară un sfat, să facă o reclamație; și toate fără mari cheltueli.

Jălbarii, scandalagii, martorii de meserie se mai îmbrăunaseră; dreptatea isbutea tot mai des. Sățenii așteptau cu mare nerăbdare ziua când venea omul dreptății. Activitatea acestuia era o adevărată binefacere și a lăsat urme, pe care puțini le bănuiesc. Sunt regiuni unde se pomeneste și azi, cu mari laude, numele unor asemenea magistrați.

Dar munca lor avea și alt efect; toate autoritățile din sat, îngrijorate de drepturile de control ce avea judecătorul și de prezența lui, căutau să-și îndeplinească datoria. Grijă, ca să nu zicem teama, de judecător, era un puternic imbold la muncă și la respectul legalității.

Se simțea că Justiția începe a-și întinde larg aripele și asupra satelor noastre. Era, de astă dată, nu o justiție simplă, ca pe vremuri, ci una prevăzută cu formele moderne, afară de clădiri mari și de roba magistratului. În locul acesteia flutura mândru prestigiul, pe care știuse să i-l dea judecătorul, harnic și conștient de mărirea lui menire și care, cu toată viața simplă ce ducea, reușea să inspire toată, absolut toată încrederea în lumea satelor.

Vor fi fost motive puternice pentru păra-

sirea acestei forme de activitate judecătorească. Este o datorie, însă, de a-i recunoaște și meritele și de a exprima laude celor ce i s'au jertfit.

*
* *

Am dovedit — sper — că chiar așa cum este organizată astăzi, activitatea judecătorilor de ocol este de o extremă importanță pentru viața satelor și deci pentru bunul mers al organizației noastre de Stat.

Ca să-și atingă și mai bine scopul, se pot face diverse propuneri. Fără de a intra în amănunte, cred însă necesară enunțarea câtorva.

Pentru îndeplinirea acestui frumos rol, trebuie să se aleagă judecători foarte bine pregătiți și nu numai din punct de vedere teoretic ci și practic. De aceia este de dorit să fie numiți dintre judecătorii, care au avut o vechime în Tribunale.

Judecătorii de ocol să cunoască și să înțeleagă lumea satelor. Și nu o cunoștință superficială — cum se face uneori — ci cât mai profundă. Nimănui nu-i va fi mai necesară această cunoștință ca judecătorului, care este chemat să aplice regulile de Drept diverselor manifestări ale acestei lumi.

Acolo, între sățeni, judecătorul să fie model, nu numai ca funcționar, ci și ca om. Numai cine a trăit viața țăranilor își dă seama ce mare autoritate se dobândește asupra lor printr-o viață nepătată și cum se micșorează ori pierde această autoritate, când ei au observat anumite slăbiciuni omenesti.

Desigur, nu se poate pretinde absurdul. Și judecătorul trăiește între semenii săi, dar în toate este o măsură pe care el nu trebuie s'o uite o clipă. Și aceasta mai ales în ținuturile alipite de curând la patria mamă, unde critica este de atâtea ori nedreaptă.

Misiunea judecătorului de ocol este nobilă, este înaltă, dar este și foarte grea și reclamă multe sacrificii. El trăiește într-o localitate unde deseori este noroi mult ori praf, unde nu este nici măcar trotuar cu piatră de râu, unde uneori ești trecut, peste șivoele de apă, în spinare de cineva spre a merge de acasă la judecătorie. Acolo nu găsești lumină electrică, n'ai bibliotecă și poate nici legile obișnuite, n'ai alt restaurant decât cârciuma de peste drum, n'ai atâtea și atâtea din ceiace este îndreptățit să pretindă un om cu oarecare cultură.

Este acolo o viață grea, pe care n'o înțeleg mulți dintre cei ce trăesc numai în orașe.

În schimbul atâtor greutăți este drept să se acorde acestor judecători, avantagii, în prim rând de ordin material, dar foarte simțitoare, care să-i poată îndemna să se devoteze cu totul acestui rol.

În al doilea rând să li se dea și avantagii pentru continuarea carierei. Nu indic diverse modalități; amintesc una, care a existat: să nu poată fi nimeni numit Președinte de Tribunal sau în alt post superior, dacă n'a funcționat ca judecător de ocol la sate un anumit timp. Un asemenea stagiul se cere și la alte funcțiuni. S'ar putea, apoi, la condițiuni egale, acorda preferință la înaintări și transferări, celor care au funcționat mai mult timp la judecătoriile dela țară. Și se pot găsi încă destule mijloace pentru a încuraja, răsplăti și îndemna să se îndrepte către sate.

Să nu meargă, înșă, acolo, decât cei ce simt focol sacru pentru îndeplinirea acestei misiuni.

Orice funcțiune în magistratură reclamă spirit de jertfă, dar mai ales aceia dela judecătoriile de ocol.

Cine n'are tăria să îndure anumite privațiuni și să facă sacrificii, este mai bine să nu-și caute o simplă plasare în această funcțiune.

Din alt punct de vedere, dacă nu vrem să ne mai întoarcem la ambulanță, să căutăm alte mijloace pentru a apropia mai mult justiția de săteni.

Până la găsirea acestor mijloace, să-mi îngăduie colegii de magistratură, aflători la judecătoriile din sate să le recomand să nu piardă nici un prilej de a cunoaște cât mai deplin satele ocolului lor. Oricâteori vor putea — și de atâtea ori când vrea omul, poate — să caute a-și îndeplini îndatoririle la fața locului, străbătând tot mai adânc în viața satească sub diversele ei aspecte.

Un bun mijloc pentru apropierea justiției de săteni ar fi — cum am spus și altă dată ³⁾ — înmulțirea judecătoriilor, nu a judecătorilor în actualele judecătorii. Într'un ocol să fie numai câteva comune, așa ca săteanul să poată veni mai ușor la reședință, iar judecătorii să poată merge deasemenea în comune, dându-li-se dreptul să judece și să rezolve orice chestiuni chiar acolo, oricâteori vor socoti că este în interesul justiției, bine-înțeles cu observarea normelor impuse de lege.

Cu chipul acesta s'ar înlătura neajunsurile ambulanței și s'ar reînfrăptui multe din avantajile ei.

Afară de aceasta să se dea judecătorilor de ocol — să li se impună chiar — un control mai eficace asupra tuturor autorităților din circumscripția lor. Un element luminat și mai bine pregătit decât toți ar fi cel mai bun îndreptar al vieții satelor și ocrotitor contra abuzurilor.

Mijloace financiare se pot găsi; la nevoie s'ar putea reduce din funcționarii administrativi, care nu sunt toți astăzi așa de necesari.

Prin realizarea unor astfel de măsuri nu vom favoriza pe săteni, ci *începem numai să-i egalizăm, în chip real, cu orașenii în ceea ce privește apropierea de justiție.* În acest mod vom ajuta, într'o puternică măsură, la împăciuirea satelor prin cel mai bun mijloc: împărțirea dreptății.

Mai ales, în vremurile de azi, am convins-gerea că un judecător pregătit, integru și profund conștient de rolul său, va contribui mai mult ca oricine, la pacea satelor, la propășirea și civilizarea lor, precum și pentru păstrarea aceluia înalt simț de dreptate și ordine, una din cele mai frumoase însușiri ale sufletului românesc.

ANDREI RADULESCU

Consilier la Curtea de Casație

Profesor la Academia de Comerț.

Membru al Academiei Române.

SPRE O NOUĂ SELECȚIUNE ÎN MAGISTRATURĂ

Demonstrarea unei credințe mari în importanța și consecința sa nu poate fi cuprinsă în câteva pagini. Ideile prezintă valori pentru unii și simple preocupări pentru alții și ambele concepții sunt în funcție de orizontul sub care se privește exprimarea unui adevăr.

Sub dubla noastră calitate de judecători și în același timp de membri ai colectivității, domeniul nostru de preocupare trebuie să planeze peste tot cuprinsul celorlalte domenii ale vieții.

Juristul trebuie să înțeleagă tendințele și aspirațiunile sociale, să le analizeze și cristalizeze în principii de drept, căci Dreptul însemnează artă, știință, adevăr, rațiune, Dreptul este produsul evoluției sociale, viața însăși; Dreptul este un efort de adaptare al justiției suverane contingențelor sociale. Dreptul este nedespărțit de literatură, filosofie, morală, moravuri, religie, de mediul social în care trăiește, de toate celelalte discipline sociale. Dreptul are la bază justiția, morală, economia politică. Dreptul este o știință într'o continuă prefacere, este fix și absolut numai în principiile sale fundamentale, cealaltă parte, partea dinamică, hai-

³⁾ Viața juridică și administrativă a satelor, 1927, în Arhiv pentru știința și reforma socială.

na însăși a Dreptului, evoluează paralel cu întreaga evoluție a omenirii, se modifică, se adaptează, se formează, se dezvoltă, se schimbă, paralel cu fiecare epocă, alături de fiecare societate.

Adaptarea Dreptului contingențelor particulare sau generale se face în primul rând de interpretarea tribunalelor, în care să se vadă nu numai constatarea dreptului existent, ci elaborare și transformare către Dreptul Just.

Nu numai oameni de legi, ci oameni și de tendințe către binele social și binele individual. Misiunea socială și juridică a judecătorului este să arate *ce este*, dar să spună și *cum ar trebui să fie*, căci dreptul se alimentează, neconținut din nevoile vieții, din necesitățile sociale, Dreptul este farul către care se orientează toate speranțele în vremurile tulburi. Dreptul trebuie să rămână stânca puternică de care să se lovească neputincioase frământările timpurilor de răsturnarea valorilor și ridicarea brutalității în locul Justiției.

Intr-o viață socială extrem de complexă, judecătorul să nu interpreteze legea în mod mecanic și dacă se poate să respingă formalismul exagerat al concepțiilor juridice. Jurisconsultul, judecătorul, trebuie nu numai să țină seama de exigențele sociale, de fazele evoluției, dar chiar să le domine cât mai mult și toate acestea nu se pot face decât într'un contact permanent în această vastă materie a Dreptului.

Și de altfel trebuie ca peste toate puterile sociale să existe o singură suveranitate: Dreptul. O putere socială întemeiată pe Ideea de Drept. Omnipotența tuturor celorlalte puteri să fie limitată de puterea Dreptului căci toate puterile și toate suveranitățile trebuie să aibă ca fundament *Ideea de Drept*.

Justiția distributivă, sau mai bine zis marele principiu al egalității în fața legii, care s'a ridicat la valoarea unei dogme, — nu însă o egalitate matematică, ci una proporțională, — trebuie să domine întreaga viață a unui Stat în toate manifestările sale.

Intr'un Stat cu regim democratic, la un popor care trebuie să se ridice la nivelul progresului adevărat, funcțiunile publice, posturile sociale, încrederea puterilor în Stat, trebuie să fie conferite conducătorilor celor mai capabili, celor mai merituosi, căci toate funcțiunile cer să fie bine și cu demnitate îndeplinite.

Iată de ce trebuie ca și în magistratură, una din instituțiunile fundamentale ale Statului, trebuie să pătrundă noi criterii de orientare cu alt fundament și cu alte tendințe. În adevăr, efortul oamenilor de tendințe mari, de a încuraja energiile adevărate, nu poate fi realizat cu sistemul actual.

Ministrul și Consiliul superior al magistraturei sunt călăuziți de recomandațiunile șefilor ierarhici.

dar aceste recomandațiuni nu pot edifica complet. Apoi în majoritatea cazurilor mediile obținute la primul examen nu totdeauna sunt echivalente cunoștințelor juridice sau sunt cazuri fortuite cari au împiedecat pe magistrați să obțină o medie mare. O nouă verificare a cunoștințelor se impune mai temeinic și în alte condițiuni. Evident că și în acest caz condițiunile morale ale magistratului trebuie să coexiste la avansarea lui, caracterul și demnitatea fiind însușiri esențiale pentru viața unui magistrat. Magistratul care va ști că numai meritând, muncind și afirmându-se va fi avansat, va căuta ca în orele libere și tot timpul să se consacre numai problemelor de drept; își va crea în acest fel o independență morală, juridică și politică, va fi o personalitate, o individualitate; viața sa va fi un model sub toate aspectele sale, toate idealurile și întreaga sa activitate vor fi puse în serviciul justiției și al țării, religia noastră civilă a tuturor. Magistrat independent, puternic ca prestigiu și drept în acțiunile sale, iată câteva reguli pentru magistratura noastră.

Indreptând magistratura către cultul muncii, al meritului, al idealului sănătos, către o morală superioară, va fi ceea ce am dorit totdeauna: o adevărată putere judecătorească, o putere constituțională, o putere socială. Numai așa se va putea asigura fiecăruia mijloacele cari îi permit de a contribui cu întreaga capacitate la realizarea cea mai complexă a solidarității sociale.

Iată de ce cred că un curs de 8—10 ani încă un examen foarte ușor pentru acei cari se pasionează pentru știința dreptului și după cariera de magistrat, foarte greu pentru acei cari fac din magistratură un post de agrement, o ocupațiune obișnuită ca oricare alta. Pentru avansarea efectivă la gradul de președinte, prim președinte, prim procuror, un examen scris și oral la care să obțină media 10 cel puțin din partea unei Comisiuni compuse din profesori universitari și consilieri de la Înalta Curte de Casație, dintr'unul din următoarele grupuri de materii: 1) Drept civil și Procedură civilă, sau 2) Drept penal, Procedură penală și Drept comercial, sau 3) Drept Constituțional, Administrativ, Internațional public și privat. Se va insista mai cu seamă asupra teoriilor și curentelor noi în fiecare materie, examenul urmărind mai mult cunoștințe aprofundate și meditate personal, nu cunoștințe memorizate mecanic. Sau acest examen să fie dat pentru a fi avansat în Curtea de Apel, legea actuală permițând ca un judecător de la judecătorie sau tribunal să fie avansat direct la Curtea de Apel. Cine nu a reușit de două ori nu mai are dreptul să se prezinte la al treilea examen, putând fi însă avansat pe loc.

Mediile obținute să fie obligatorii, chiar în caz de transferare.

Se va putea realiza acest principiu de selecțiune? Sunt credințe cari se ridică la valoarea unei dogme de viață.

Să ascultăm sensul intim și profund al lucrurilor și al vieții, spunea de curând un viguros cuge-tător francez, fiindcă gândirea trebuie să fie o re-gulă fundamentală în viața unui magistrat.

FRATEA DARLEA.

RECENZII

CUTCUDACHE RAMNICEANU F. doctor în drept: *Socie-tatea Națiunilor și nouile tendințe de reorganizare econo-mică și politică a Europei*. București, 1934.

În această interesantă carte, se studiază, după cum arată și titlul, laborioasa activitate a Societății Națiunilor la ma-re opera de reorganizare economică și politică a Europei.

Instituția dela Geneva a fost preocupată, chiar din pri-mele momente al existenței ei, de găsirea celor mai bune soluțiuni la această grea problemă. Autorul analizează, ju-ridicește și politicește, sforțările speciale făcute în acest scop. Ele se pot rezuma în:

- 1) Asistența dată statelor în suferință, în mod individual.
- 2) Federația generală a Europei (forma planului Briand),
- 3) Colaborarea regională a Europei (forma planului Tar-dieu), și
- 4) Cooperarea Europei într'un cadru mondial (conferința economică mondială dela Londra (1932).

Autorul nu lasă în umbră nici unul din elementele prin-cipale ale chestiunii. Degaje un optimism sănătos, fără a se depărta cât de puțin dela realitatea faptelor.

Cartea este o interesantă lucrare de actualitate, cu ade-vărat studiată. Ea este caracterizată prin: o documentare se-rioasă și bogată, analiza pătrunzătoare și exactă, perfectă claritate, eleganța și preciziunea expunerii și în sfârșit printr'o bibliografie completă — o adevărată mină de in-formare. Prin aceasta, lucrarea se impune ca un valoros studiu de doctrină al dreptului internațional public.

Dr. A. I.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE S. I-a
Audiența dela 18 Aprilie 1934

Președinția d. lui AL. IUCA, președinte

Ion Ciochia și D. Mucica cu Soții Maria și Loant. Col. Petrescu
Decizia nr. 349. Dosar nr. 29/983

Posesiune. Tulburare. Făcută din ordin. Cine răs-punde? Violentă. Elemente. Art. 31 leg. jud. oc., 1846 și 1847 cod. civ.

1. — Tulburarea de posesiune constituind un fapt personal, acțiunea se îndreaptă în contra autorului de fapt al tulburării, însă dacă tulburarea angajează și răspunderea celui care a dat ordinul, această im-prejurare nu exonerează de răspundere pe autorul de fapt al tulburării, fiindcă legea nu face nici o dis-tincțiune.

2. — Violenta constă din acte, fie materiale, fie mora'e, îndreptate în contra celui ce posedă sau în contra lucrului posedat de natură a insufla o temere rațională posesorului.

Chestiunea de a se ști dacă tulburarea s'a exer-citat prin violentă, este o chestiune de fapt care aparține în mod suveran instanțelor de fond.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Ion Ciochia și Dumitru Mucica în contra sentinței civile nr. 150 din 1933 a trib. Ialomița s. II-a.

Având în vedere sentința atacată, din care rezultă că, în urma acțiunii posesorii introdusă la judecă-toria rurală Lehliu din jud. Ialomița de către inti-mații de astăzi, Maria și lt.-col. I. Petrescu, această judecătorie a obligat, prin cartea de judecată civilă nr. 123 din 1925, pe recurentul Ion Ciochia, personal și ca procurator al celui alt recurent, să lase intima-ților în liniștită și neturburată posesie, un anume te-ren de cultură, acordând reclamantilor și daune în sumă de 5000 lei;

Că, în contra acestei cărți de judecată s'a făcut apel, atât de reclamantii dela prima instanță, cât și de către pârîtul Ion Ciochia, apelul acestuia fiind introdus de dânsul atât personal, cât și ca procura-tor al celui alt pârît, Dumitru Mucica;

Că, apelul reclamantilor a fost declarat perimat de tribunal prin sentința civilă nr. 125 din 1932, iar în ce privește apelul pârîților, tribunalul prin sen-tința civilă nr. 150 din 1933, atacată cu prezentul re-curs, l'a admis în parte, reducând la 2000 lei daunele pe care dânsii au fost obligați să le plătească inti-maților;

Că, pentru a hotărî astfel, tribunalul constată și motivează, pe baza actelor depuse, interogatoriilor luate părților și arătarilor martorilor audiați, că, recu-renții au turburat, prin violentă, posesia intimaților asupra terenului în cauză, și acțiunea întrunește ele-mentele cerute de art. 31 alin. penultim, legea jude-cătoriilor.

Văzând motivul I de casare astfel formulat:

1) Violarea principiului de drept după care acțiunea în turburare de posesie trebuie îndreptată în contra celui care turbură posesiunea, iar nu în contra mandatarului său. Vio-larea art. 1545 și 1546 cod. civ.

Eu, Ion Ciochia, am fost administratorul moșiei d-lui Dumitru Mucica din com. Lehliu, jud. Ialomița — vehil — după cum mă numesc; d-na Maria lt.-col. I. Petrescu și d. lt.-col. I. Petrescu, în acțiunea d-lor, și în această calitate am executat mandatul ce aveam dela mandantele meu, D. Mucică, de a ara moșia sa, la care până atunci avusese ca administrator pe ginerele său d. lt.-col. I. Petrescu.

În executarea acestui mandat am pus în vedere oamenilor cari fuseseră puși să are de către d. lt.-col. I. Petrescu, că sunt opriți de a mai ară, de oarece d. lt.-col. I. Petrescu a încetat de a mai fi administratorul socrului său și că acesta nu mai are nici un drept, nici măcar de folosință, după cum pretinde d-sa, asupra porțiunii de moșie în suprafață de 141 ha.

Acest lucru a constituit pentru d-na și d. lt.-col. I. Petrescu o turburare de posesie, săvârșită cu violentă și m'a acționat pe mine în judecată personal și în calitate de mandatar al lui D. Mucică.

Am dovedit înaintea primei instanțe și în apel, că ceiace am făcut, a fost din ordin — a se vedea scrisoarea d-lui D. Mucică, — că dacă, în cel mai rău caz pentru mine, a existat vre-o turburare, apoi aceasta ar fi trebuit să fie atribuită d-lui D. Mucica, iar nu mie, care eram manda-tarul d-sale, lucrând în numele acestuia, iar nu pentru mine personal, și deci rău am fost acționat în judecată.

Eu nu pot fi făcut răspunzător, căci mandantele este în-datorat pentru tot ceiace eu am făcut în limitele puterilor ce mi-a dat. (Art. 1545, 1546 cod. civ.).

Având în vedere că, prin motivul I de casare, se pretinde că tribunalul ar fi violat principiul după care

acțiunea în turburare de posesiune trebuie să fie îndreptată în contra aceluia care turbură posesiunea, iar nu în contra mandatarului său; precum și art. 1545 și 1546 cod. civ., prin aceea că a condamnat și pe recurentul Ion Ciochia, administrator al moșiei celui alt recurent Dumitru Mucică, din ordinul căruia a lucrat, deși singur răspunzător de turburarea săvârșită, nu era decât mandatele său Dumitru Mucică, care, conform art. 1546 cod. civ., este îndatorat de tot ce a făcut în limitele puterilor ce i-a dat:

Considerând că turburarea de posesiune constituind un fapt personal, acțiunea se îndreaptă în contra autorului de fapt al turburării sau suspendării; că, dacă turburarea angajează și răspunderea aceluia care a dat ordinul de a se săvârși, aceasta nu înseamnă că exonerează de răspundere pe autorul de fapt la turburării, întrucât legea nu distinge dacă autorul faptului a lucrat în numele sau din ordinul altei persoane:

Că, astfel fiind, motivul de casare este neîntemeiat;

Asupra celui de al III-lea motiv de casare, astfel formulat:

2) Violarea art. 31 din legea judecătorilor de pace, 1846, 1847 cod. civ.

Reclamanții dela prima instanță nu au făcut dovada condițiilor cerute de aceste texte.

Violența sau forța invocate de reclamanți a fost numai un pretext, căci o simplă vorbă — chiar mai aspră — adresată oamenilor puși de Maria lt.-col. I. Petrescu și lt.-col. I. Petrescu, ca să nu mai are, nu poate constitui împiedicarea prin forță materială — singura ce poate îndritui pe cineva să se plângă că a fost turburat prin forță — spre a putea fi scutit apoi de a face dovada că întrunește și celelalte condițiuni cerute de art. 1846 și 1847 din cod. civ.

Maria lt.-col. I. Petrescu și lt.-col. I. Petrescu, sunt fiica și gineele meu D. Mucică, îngăduiți de mine la moșie ca să mi-o administreze și în această calitate nu au putut nici un moment să stăpânească în calitate de proprietari.

Având în vedere că prin motivul III de casare se pretinde că tribunalul ar fi violat art. 31 din legea jud. de ocoale și art. 1846 și 1847 cod. civ., prin aceea că, fără să se fi făcut dovada că turburarea s-a exercitat prin forță materială, tribunalul a socotit că o simplă vorbă poate constitui o violență care scutește de condițiile cerute de art. 1846 și 1847 cod. civ.:

Considerând că, chestiunea de a se ști dacă turburarea s-a exercitat prin violență este o chestiune fond; că, violența constând în acte, fie materiale, de fapt care aparțin în mod suveran instanțelor de fie morale, îndreptate în contra celui ce posedă sau în contra lucrului posedat de natură a insufla o temere rațională posesorului, și tribunalul constatând din probele administrate, că Ion Ciochia a amenințat pe oamenii intimaiților, că dacă nu ies din teren, le rămân casele acolo, a putut deduce din aceste constatări, că turburarea s-a exercitat prin violență, fără a comite prin aceasta imputările ce i se aduc prin motivul de casare.

Că, deci și acest ultim motiv de casare fiind neîntemeiat, recursul urmează să fie respins.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 27 Martie 1934

Președinția d-lui CONST. G. RĂTESCU, președinte

*Băncile Bănățene Unite din Timișoara cu văduva lui
Jacob Perlusz*

Decizia nr. 284 Dosar nr. 4028/938

Ardeal. Executare silită. Licitatiune. Adiudecarea imobilului. Contestație din partea uzufructuarului imobilului. Nerespectarea condițiilor de publicitate. Anularea vânzării. Art. 472, 473 și 478 cod. civ. aust.; art. 153, 163, 179 și 180 legea de executare XLI din 1908.

Una din condițiile licitațiunii, conform art. 163 legea de executare din Ardeal este și aceea că în cazul când asupra imobilului ce urmează a fi licitat (scos în vânzare), este înscris în Cartea funduară vre-un drept de servitute — și art. 472, 473 și 478 cod. civ. austr., înțeleg prin servitute și dreptul de uzufruct — potrivit art. 153 din legea executării, publicitatea și condițiile de licitație urmează nu numai a fi comunicate părților interesate, dar și afișate și publicate în gazete și focia oficială.

În spetă, stabilindu-se în fapt că, aceste condițiuni nu au fost respectate, contestatoarea era în drept să ia termenul fixat pentru scriere, când a putut lua cunoștință de vânzarea imobilului asupra căruia avea un drept de uzufruct, să ceară anuarea vânzării, care contestație conform art. 3 din aceeași lege o putea face nu numai în scris, ci și verbal, ca în spetă.

Curtea, în complot de divergență:

S'a ascultat recurenta prin d. avocat Rusu, lipsă intimată văduva lui Jacob Perlusz, născută Gross Gunda.

Asupra motivelor de casare, rămase în divergență, în următoarea cuprindere:

Tribunalul a violat dispozițiunile din art. 178, 179 și 180 din legea execuțională.

Motivele dezvoltate:

Alin. a și alin. 9 din art. 179 din legea execuțională dispune:

Pe motivul, că publicațiunea de licitație nu s'a înmănat în regulă, sau deloc, licitația poate fi anulată numai atunci dacă contestația o face partea interesată, care în urma iregularității de înmănare nu a fost înștiințată.

Art. 178 din legea execuțională dispune:

Interesații în termen de 8 zile dela terminarea procedurii de licitație pot înainta contestație, etc.

Dispozițiunile din legea execuțională, invocate în punctele I—II, de mai sus, sunt așa de clare și privesc așa de direct cazul nostru, încât nu mai este necesar a adăoga nici o interpretare.

Asupra celor de mai sus mai semnalăm, că:

a) Publicațiunea de licitație nr. 1139 din 1931, conform cu condițiile arătate în cuprinsul ei, a rămas definitivă;

b) În deciziunea nr. cf. 4620 din 1931 însăși autoritatea de cartea funduară constată, că: „contra licitațiunii nefăcându-se nici reclamațiune (contestație), nici supraofertă în termenul legal, licitațiunea a rămas definitivă”. Art. 180 din lege și art. 27 din novela de execuție.

Fără de dispozițiunile exprese din legea excepțională, tribunalul motivează ilegalitatea comisă, cu motivele nemai pomenite.

Obvin cazuri extraordinare etc., și licitația legal a fost anulată de instanță, care execută dispozițiunile legii execuționale și nu lasă să fie tras la răspundere materială Statul împreună cu funcționarii ei, etc.

La motivele acestea extraordinare adăogăm numai atâtea.

că nici Statul, nici funcționarul nu poate fi tras la nici o răspundere, de oarece condițiunile de licitație sunt bine redactate și uzufructul văduvei Iacob Perlusz va fi satisfăcut în rangul de intabulare, din banii încuși, de oarece înainte de uzufruct figurează și alți creditori în cartea funduară.

Observăm că văduva Iacob Perlusz nici după primirea citației la desbaterea serială, nu a înaintat-o în termen legal contestației sa.

În fine: contestația trebuie înaintată direct la instanța cărților funduare în termen legal și în scris, nici decum însă prin consemnarea în procesul-verbal la desbaterea serială.

Având în vedere că, din hotărârea supusă recursului și din lucrările din dosar se constată că în urma cererii făcute de Băncile Bănățene Unite din Timișoara, creditoare a debitorului Simon Perlusz, cu domiciliul necunoscut, pentru suma de lei 50.000 și accesorii, judecătoria Sănnicolaul-Mare, prin încheierea cu nr. 2314 din 1930, a ordonat executia asupra imobilelor anume arătate în încheiere, la 20 Februarie 1931, a emis publicațiunea de licitație nr. 1139 din 1931, iar la 18 Maiu 1931, imobilul a fost vândut la licitație și adjudecat asupra Băncii urmăritoare pentru suma de 75.250 lei; că, licitația nefiind atacată în termen legal de 8 zile dela data când a avut loc vânzarea, judecătoria, prin încheierea nr. 4620 din 16 Iunie 1931, a constatat că licitația este definitivă și a fixat termen pentru facerea tabloului;

Că, în ședința dela 22 Februarie 1932, când s'a început dezbaterea serială, s'a prezentat văduva lui I. Perlusz, care a susținut că, deși asupra imobilului vândut se afla notat dreptul său de uzufruct, totuși dânsa nu a fost înștiințată despre vânzare, nefiindu-i înmănată publicațiunea de licitație, și a cerut, fie ca dreptul său de uzufruct să fie menținut, fie să se anuleze licitația. La aceste obiecțiuni reprezentantul urmăritoarei a declarat că nu acceptă menținerea dreptului de uzufruct al numitei, dat fiind că adjudecarea s'a făcut liberă de orice sarcini;

Că, judecătoria a anulat licitația prin încheierea nr. 1606 din aceeași zi, motivând că, întrucât după art. 153 din legea execuțională trebuia să se comunice publicația de licitație și contestatoarei văduva I. Perlusz, în favoarea căreia era notat dreptul de uzufruct asupra imobilelor vândute, iar conform art. 163 din aceeași lege, trebuia menționat în publicație că imobilele se vând menținându-se servitutea uzufructului, ceea ce în speță nu s'a făcut, uzufructuara nu putea ști că imobilul a fost vândut spre a face contestație, decât în ziua fixată pentru serie, și că, în fine, creditoarea, deși a știut despre existența uzufructului notat, totuși cu rea credință, a cerut vânzarea și a cumpărat imobilul, fără respectarea acestui drept;

Că, apelul făcut de creditoare a fost respins de tribunalul Timiș-Torontal s. I-a, prin sentința cu nr. 19 din 1933, pe motiv că în speță nu este vorba de călcarea unor neregularități formale, ci de nesocotirea a înseși bazei materiale a execuției, care este fundamental greșită și lipsită de bază legală, în care caz licitația urmează a se anula din oficiu pentru a se putea ține seama și de drepturile desconsiderate;

Că, în contra acestei hotărâri, creditoarea a făcut recursul de față în sprijinul căruia a formulat motivele de casare mai sus expuse;

Având în vedere că cestiunea dedusă prin aceste motive, și rămasă în divergență, constă în aceia de a se ști dacă un terțiu, al cărui drept imobiliar s'a vândut la licitație, fără ca dreptul său imobiliar să

fi fost menționat în publicația de licitație și fără să i se fi comunicat și lui acea publicație, poate cere, pe cale incidentală, anularea licitației după termenul de 8 zile socotit dela licitația ținută, și dacă se poate anula licitația din oficiu pentru aceste motive;

Având în vedere că art. 178 din legea de execuție în vigoare în Ardeal prevede că în cazul când s'au călcat unele norme de drept formal la efectuarea vânzării, creditorul următor, debitorul, creditorii ipotecari și coproprietarii, în caz că s'a licitat și câtimea lor, în termen de 8 zile dela terminarea procedurii de licitație, pot face contestație pentru motivele arătate în art. 179, între care și acela că publicația de licitație nu s'a înmănat deloc, ori în timpul convenit, ori în regulă părților; iar art. 180 prescrie că dacă nu s'a făcut contestație în termenul de 8 zile socotite dela ziua de licitație, se eliberează cumpărătorului certificatul de cumpărare;

Considerând că din textele de mai sus rezultă, în adevăr, că o contestație făcută de părțile interesate pentru anularea unei licitații nu poate fi admisibilă decât dacă ea a fost făcută în termenul de 8 zile de la terminarea procedurii de licitație, indiferent dacă părți interesate i s'a comunicat ori nu publicația de licitație;

Considerând, însă, că art. 152 din aceeași lege, prevede că publicația de licitație se va aduce la cunoștința publică prin afisarea ei la instanța cărților funduare și prin circularea ei reglementară în teritoriul comunei respective, precum și a comunelor învecinate. Primăria comunei în hotărârea căreia este situat imobilul ce se va licita, va primi un exemplar de pe publicația de licitație, spre afisare, și un exemplar de pe condițiile de licitație, spre a se putea lua cunoștință despre acestea. Publicația de licitație se va mai publica apoi și într-o gazetă locală și foaia oficială în condițiunile prevăzute în acest text;

Că, una din condițiunile de licitație, conform art. 163 din legea de execuție, este și aceea că în cazul când asupra imobilului ce urmează a se licita, este înscris în cartea funduară vre-un drept de servitute, licitația trebuie să lase neatins acest drept;

Că, prin cuvântul „servitute” se înțelege, conform art. 472, 473 și 478 din codul civil austriac, aplicabil în Ardeal, și uzufructul;

Considerând că din complexul dispozițiilor de mai sus rezultă că legiuitorul a dispus ca publicația și condițiunile de licitație să fie nu numai comunicate tuturor părților interesate, conform art. 153, dar și afisate și publicate în gazete și foaia oficială;

Că, prin urmare, dacă prin art. 178, 179 și 180 din legea în discuție, legiuitorul a dispus că nici chiar partea interesată căreia nu i s'a comunicat publicația și condițiunile de licitație și care nici nu a fost citată, nu mai poate fi primită a face contestație după 8 zile din ziua de licitație, legiuitorul a avut în vedere încontestabil că formalitățile prevăzute de art. 152 cu privire la afisarea și inserarea în gazete a publicației și condițiunilor de licitație au avut loc, de oarece în acest mod publicațiunea și condițiunile de vânzare au fost aduse la cunoștința publică;

Considerând că în speță este stabilit în fapt de către instanța de fond, — și necontestat de părți, — că deși asupra imobilului scos în vânzare, există notat în cartea funduară, dreptul de uzufruct al contestatoarei, totuși în încheierea de ordonarea vânzării, în publicația și condițiunile de licitație, nu s'a făcut mențiune despre acest uzufruct, aparținând unei terțe persoane;

Că, astfel fiind, contestatoarea nefiind pusă în cunoștință pe nici o cale legală despre vânzarea prin licitație a dreptului său; dânsa era în drept ca la termenul fixat pentru seriere, — primul termen când a putut fi în măsură a ști că s'a dispus vânzarea cu înlăturarea dreptului său de uzufruct, — să ceară anularea vânzării;

Considerând că, potrivit art. 5 din legea 41 din 1908, Nov. legii de executare, contestația se poate declara, nu numai în scris, ci și verbal, ca în speță;

Că, dar, motivele de casare sunt neîntemeiate și ca atare recursul urmează să fie respins.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

tate, nu mai era ținut să discute chestiunea legalității taxelor de transport percepute, care e o chestiune de fond și nu putea fi cercetată decât dacă acțiunea ar fi admisibilă în principiu:

Că, dar, tribunalul n'a săvârșit nici o omisiune esențială și prin urmare recursul fiind neîntemeiat, urmează a se respinge.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența dela 14 Iunie 1934

Președenția d-lui O. BĂLEANU, consilier

Regia Autonomă a C. F. R. cu Frederick Riemer și alții

Decizia nr. 1192. Dosar 2077/1933

Transport. Transport pe C.F.R. Plata portului și primirea fără rezervă a lucrurilor transportate. Acțiune în detaxare. Inaplicabilitatea decăderii. Aplicarea art. 49 din regulamentul din 1920. Admiterea acțiunii.

După luarea în primire a mărfurilor și după achitarea taxelor de transport, restituirea taxelor percepute în plus poate fi reclamată de cei în drept și după ce aceștia au primit marfa și au achitat taxele, fără ca prin aceasta să fi contravenit textelor examinate, căci art. 49 din regulamentul C.F.R. își are aplicațiune în speță.

Asupra recursului făcut de Regia Autonomă C.F.R. contra deciziei nr. C. II, 260/932/28 din 2 Noembrie 1932, a Curtii de apel Brașov s. II, dată în proces cu Frederick Riemer, Wilhelm Riemer, Jeny Wessler și Soc. Coomercială Arz & Comp.:

Având în vedere că din această deciziune și actele dela dosar se constată că Regia Autonomă C.F.R. făcând apel, Curtea de apel l'a respins prin decizia recurată, ca nefondat;

Pentru a decide astfel, Curtea de apel cercetând mijlocul de apărare invocat de pârîtă că după dispozițiunile art. 410 cod. com. din Ardeal, destinatarul care a primit mărfurile ce i s'au transportat, fără nici o obiecțiune, nu mai poate face reclamațiuni pentru restituiri de taxe percepute în plus, îl înlătură întemeindu-se pe art. 49 alin. 4 din regulamentul de transport pe C.F.R., care prevede că dacă tariful nu s'a aplicat exact, sau dacă la calcularea taxelor de transport s'au strecurat erori, sumele percepute în plus se vor restitui;

Că art. 424 cod. com. ard., care interzice a se derogă dela regula din art. 410, dispune numai că o asemenea derogare nu se poate face prin regulament în favoarea căilor ferate, însă art. 49, alin. 4 din regulament este în defavoarea căilor ferate, așa că el este aplicabil, nefiind contrar art. 424;

Având în vedere că în contra acestei deciziuni C.F.R. au făcut recursul de față, pe care îl formulează astfel:

Violarea și greșita interpretare a art. 424, 410 cod. com. ard. și exces de putere.

Am opus înaintea instanței de apel în apărare că întrucât art. 410 cod. com. ard. dispune că prin plata transportului și primirea fără rezervă a lucrurilor transportate, se stinge orice acțiune contra cărașului și ceream aplicarea dispozițiilor acestui articol arătând că chiar dacă există o derogare în acest sens în art. 49 alin. 4 din regulamentul de

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența dela 2 Octombrie 1929

Președenția d-lui ST. MLADOVEANU, președinte

Iancu Katz cu Direcțiunea Generală a Căilor Ferate Rom.

Decizia nr. 1194. Dosar nr. 2174/1928

Transport. Transport pe C. F. R. Plata portului și primirea fără rezervă a lucrurilor transportate. Acțiune în detaxare. Decădere. Inaplicabilitatea art. 49 din regulamentul din 1920. Respingerea acțiunii.

Plata portului și primirea fără rezervă a lucrurilor transportate sting orice acțiune în contra cărașului și această dispozițiune fiind generală și nefăcând nici o distincțiune, ea urmează a se aplica și în privința acțiunii în restituire a taxelor de transport ce se pretind a fi încasate pe nedrept, fără a se tine în seamă dispozițiunile art. 49 din regulamentul C.F.R.

Asupra motivului I de casare prin care recurentul se plânge că tribunalul, interpretând și aplicând greșit art. 440 cod. com., care nu era aplicabil în speță, potrivit art. 49, alin. 4 din regulamentul C.F.R., i-a respins ca inadmisibilă cererea pentru restituirea unor taxe de transport percepute în plus:

Având în vedere că în fapt tribunalul constată prin sentința supusă recursului, că recurentul primind marfa transportată pe căile ferate la adresa sa și plătiind taxele aferente, n'a făcut nici o rezervă asupra cuantumului acestor taxe:

Considerând că art. 440 cod. com., prevede în mod categoric că plata transportului și primirea fără rezervă a lucrurilor transportate sting orice acțiune în contra cărașului;

Că această dispozițiune fiind generală și nefăcând nici o distincțiune, ea urmează a se aplica și în privința acțiunii în restituire a taxelor de transport ce se pretind a fi încasate pe nedrept, fără a se tine în seamă dispozițiunile art. 49 din regulamentul C.F.R., pe care codul comercial prin art. 441 le declară nule și de nul efect, ca fiind contrarii art. 440;

Că, în speță, tribunalul judecând astfel, a făcut o justă aplicațiune a art. 440 cod. com., și în mod legal a înlăturat ca fiind contrarie acestui text, dispozițiunea art. 49 din regulament;

Că, dar, motivul I de casare este neîntemeiat.

În ce privește al II-lea motiv, bazat pe omisiunea tribunalului de a se fi pronunțat asupra chestiunii legalității taxelor de transport, el urmează a se înlătura ca lipsit de orice bază legală, de oarece din momnet ce tribunalul a respins ca inadmisibilă acțiunea reclamantului pe considerațiunile mai sus ară-

transport, această derogare nu poate opera fiind interzisă de art. 424 cod. com. ard., Curtea respinge această aplicare a art. 410, pe motiv că interzicerile dictate de art. 424 se înțeleg numai acele făcute în defavoarea publicului, iar nu acele făcute în favoarea cărașului.

Curtea, numai printr-o greșită interpretare a art. 424 cod. com. ard., a dat această soluțiune, căci a făcut o distincțiune pe care legea nu o face, substituind prin exces de putere voința sa dispozițiilor legii. Art. 424 interzicând modificarea dispozițiilor din art. 410 și aceste dispozițiuni fiind clare și categorice în sensul susținut în apărare, Curtea greșit a găsit să facă această distincțiune, căci dispozițiunile din art. 410 sunt prevăzute dintr-un motiv superior și în interesul tuturor părților și anume de a tranșa imediat orice neînțelegeri ce ar rezulta din contractul de transport și în scopul de a favoriza pe o parte față de cealaltă.

În acest sens, Înalta Curte s'a pronunțat (vezi dec. Cas. s. III, nr. 1194 din 2 Oct. 1929).

Având în vedere că prin motivele de csaare, recurenta susține că tribunalul a violat și a dat o greșită interpretare art. 424 și 410 cod. com. ard. și a săvârșit și exces de putere prin aceea că a stabilit că art. 49 din regulamentul de transport nu contravine art. 410 și 424 cod. com. ard. și că deci își are aplicarea în speță, astfel că intimatul poate pretinde restituirea taxelor de transport și după preluarea mărfii și plata taxelor de transport;

Având în vedere că art. 410 cod. com. ard. prevede că după luarea în primire a mărfurilor și după achitarea taxelor de transport, orice revendicări în contra cărașului încetează, iar art. 424 același cod, dispune că, căile ferate nu pot modifica în folosul lor prin contracte, regulamente sau stipulațiuni speciale, dispozițiunile art. 410, referitoare la obligațiunile lor de despăgubire, nici în ce privește limitele și cuprinsul obligațiunei, nici în privința sarcinei de probațiune;

Considerând că în principiu prin taxele de transport se înțeleg cele legalmente datorate și nu cele încasate prin abuz;

Că, de altfel din interpretarea acelor două texte, rezultă că, căile ferate nu pot deroga prin convențiuni, regulamente, etc., dela dispozițiunile art. 410 decât numai în ce privește obligațiunea de despăgubire; că, în ce privește orice alte chestiuni, căile ferate pot deroga; ca atare, căile ferate și sub acest raport au putut deroga prin art. 49, alin. 4, din regulament, în ce privește dreptul părții de a cere restituirea taxelor percepute în plus în sensul că pot fi reclamate de cei în drept și după ce aceștia au primit marfa și au achitat taxele fără ca prin aceasta să fi contravenit textelor examinate;

Că, dar, Curtea de apel stabilind că art. 49 din regulament își are aplicațiunea în speță, prin aceasta nu a violat întru nimic textele menționate în motivele de casare și nu a săvârșit nici exces de putere, astfel că recursul urmează a fi respins.

Văzând și cererea de cheltueli de judecată și apreciind,

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

NOTĂ. — Codul comercial italian din 1882 în art. 415 și 416, Codul comercial francez cu modificările din 1888 în art. 105 și 108, Codul comercial maghiar din 1875 aplicabil, și în Ardeal în art. 410 și 424 și Codul comercial român în vigoare din 1887, în art.

440 și 441, conțin principiul după care, în esență, pe de o parte, plata portului și primirea fără rezervă a lucrurilor transportate, chiar când plata portului ar fi fost făcută înainte, sting orice acțiune contra cărașului, iar pe de altă parte, orice stipulațiune care ar exclude sau ar mărgini, în transporturile pe calea ferată, obligațiunile și răspunderile stabilite prin acest text, sunt nule și de nul efect, chiar dacă ar fi fost permise prin regulamente generale sau particulare.

Chestiunea de principiu dedusă înaintea onoratei Înaltei Curți de casare și justiție și rezolvată, de către una și aceeași onorată Înalță secțiune, în complot ordinar, în două sensuri diametral opuse, prin două deciziuni ce s'au succedat la un interval de mai puțin de cinci ani, este aceea de a ști dacă, față de aceste dispozițiuni legislative, o parte care a plătit căilor ferate drept porto mai mult decât era legal, fără a fi făcut în momentul plății vre-o rezervă cu privire la cuantumul cerut și plătit, este sau nu și ea decăzută, prin acest motiv, din dreptul de a mai reclama ulterior, fie pe cale administrativă, fie de a intenta o acțiune în restituire în fața justiției, pentru surplusul plătit.

Art. 440 cod. com. rom., declară că plata portului și primirea fără rezervă a lucrurilor transportate, chiar când plata portului ar fi fost făcută înainte, sting orice acțiune contra cărașului. Aceasta înseamnă, — în primul rând, — că această decădere nu va fi aplicată în acțiunile în desdăunare pentru pierderea totală a lucrurilor transportate, pentru simplul motiv că în acest caz nu a putut avea loc primirea lucrurilor transportate.

„La fin de non-recevoir est opposable à l'action en responsabilité pour perte partielle, non pour perte totale”¹⁾.

„Sont exclues de la déchéance: Les actions pour la perte totale, parce qu'il ne peut y avoir réceptions de marchandises totalement perdues”²⁾.

Dar și în transporturile ajunse la destinație, din cetireare atentă chiar și numai a textului de lege, se poate ușor constata că această decădere din orice acțiune contra cărașului operează numai atunci când, în afară de plata portului, care se poate face și înainte, a avut loc și primirea — fără rezervă — a lucrurilor transportate. Textul instituie, așa dar, decăderea părții din orice acțiune contra cărașului, nu pentru faptul plății portului fără rezervă, ci doar numai pentru cazul primirii lucrurilor transportate fără rezervă! Așa dar, ca să nu opereze decăderea din orice acțiune, trebuie făcută o rezervă, dar aceasta nu cu referire la plata portului, ci numai cu referire la starea lucrurilor transportate. Aceasta înseamnă că nu operează decăderea în acea acțiune în care nu s'a făcut nici o rezervă la primirea lucrurilor transportate, fiindcă nu era locul să se plângă de starea lucrurilor transportate. În consecință — și în al doilea rând — această decădere nu-si are deci nici o aplicațiune în acțiunile în restituirea taxelor de transport percepute, adică în acțiunile în *detaxare*, în care o parte se plânge numai de cuantumul portului plătit.

„Ce fin de non recevoir soit également exclue pour les actions en détaxe de toute nature qui, en matière

1) Ch. Lyon-Caen et L. Renault, Traité, 4 édition, tome III, nr. 666.

2) Cezare Vivante, Traité, tome IV, 1912, nr. 2205, pag. 881, lit. d.

de transport par chemin de fer, peuvent appartenir à l'expéditeur et au destinataire" ³⁾).

„Sont exclues de la déchéance: Les actions pour l'inexacte application des tarifs, qui sont explicitement exclues de la déchéance" ⁴⁾).

Pentru motive identice, nefiind vorba de starea lucrurilor transportate, nu apare nici necesitatea vre-unei rezerve și de aceea decăderea nu se aplică — în al treilea rând — nici în cazul unei acțiuni pentru daune rezultate numai din efectuarea transportului cu *întârziere* nelegală sau nereglementară.

„Elle ne l'est ni aux actions en responsabilité pour retard, ni aux actions en détaxe en matière de transport par chemin de fer, pour quelque cause qu'elles soient exercées" ⁵⁾).

„La fin de non recevoir n'est pas admise contre les actions en responsabilité fondées sur le retard" ⁶⁾).

În schimb, această decădere se aplică — și plata portului și primirea fără rezervă a lucrurilor transportate, chiar când plata portului a fost făcută înainte, atrag pentru partea în drept pierderea oricărei acțiuni în contra cărașului — în cazul în care e vorba de *pierdere parțială* de transport sau de *avarie*, adică de stricăciune a lucrurilor transportate.

„La fin de non recevoir a été restreinte au point de vue du nombre des actions auxquelles elle est opposable. Elle est seulement, d'après le texte modifié de l'article 105, aux actions en responsabilité pour avarie ou perte partielle" ⁷⁾).

Că această decădere rezultată din plata portului și primirea fără rezervă a lucrurilor transportate, operează numai în aceste ultime două feluri de acțiuni, o dovedește însuși și cel de-al doilea alineat al aceluiaș articol; în adevăr, aceasta — vorbind de împrejurările ce pot înlătura aplicarea acestei decăderi din cauza plății portului și primirii fără rezervă a lucrurilor transportate, ca în ipoteza în care cauza generatoare de acțiune a avut loc între darea lucrului în primirea cărașului și predarea făcută de acesta, nu se putea cunoaște în momentul predării, dar cu condiția ca cererea pentru verificare să fie făcută în anumit termen, — se referă și menționează tot numai acțiunile contra cărașului pentru *pierdere parțială* sau *stricăciune*.

Dar chiar dacă art. 440 cod. com. rom., nu ar fi prevăzut că plata portului și numai primirea fără rezervă a lucrurilor transportate, chiar când plata portului ar fi fost făcută înainte, sting orice acțiune contra cărașului, ci din nefacerea rezervei ar fi instituit o decădere aplicabilă în orice acțiune contra cărașului, fără nici o distincțiune — și cu toate că art. 441 cod. com. rom., prevede că orice stipulațiune care ar exclude sau ar mărgini, în transporturile pe calea ferată, obligațiunile și răspunderile stabilite și prin art. 440 cod. com. rom., sunt nule și de nul efect, chiar dacă ar fi fost permise prin regulamente generale sau particulare, prin tarife speciale sau convenții — încă, prin regulamente generale sau particulare, prin tarife speciale sau convenții, se poate stipula excluderea sau mărginirea alicărei acestei decăderi, de care am vorbit mai sus, în acțiunile pentru restituire, pentru întârziere, etc.

În adevăr, art. 441 cod. com. rom., declară că

sunt nule și de nul efect, chiar dacă ar fi fost permise prin regulamente generale sau particulare, stipulațiunile cari ar exclude sau ar mărgini obligațiunile și răspunderile, stabilite prin articolele enumerate de el, în transporturile pe calea ferată; aceasta înseamnă — în primul rând — că acele stipulațiuni rămân permise în transporturile de altă natură.

În transporturile pe calea ferată numai, acest text de lege declarând că sunt nule și de nul efect, chiar dacă ar fi fost permise prin regulamente generale sau particulare, orice stipulațiune care ar exclude sau ar mărgini obligațiunile și răspunderile stabilite prin articolele enumerate de el, implicit a declarat că nu sunt nule și nu sunt de nul efect acele stipulațiuni cari din contra ar *înmulți* sau ar *mări* acele obligațiuni și răspunderi.

De asemenea în aceleași transporturi același text spunând că sunt nule și de nul efect stipulațiunile care ar exclude sau ar mărgini obligațiunile și răspunderile stabilite prin articolele înscrise, a lăsat posibilitatea de a-și exclude și de a-și mărgini în schimb *drepturile* și *exonerările* prevăzute în textele citate.

Așa se face că chiar acest text se grăbește să precizeze că sunt valabile și își produc tot efectul, de exemplu acele tarife speciale prin care s'ar stabili ca prețul transportului să fie mai mic decât acela cuprins în tarifele ordinare.

Din toate aceste principii consacrate, rezultă, până la evidentă, că — în transporturile pe calea ferată — prin regulamente generale sau particulare, este interzis a se exclude sau a se mărgini obligațiunile și răspunderile impuse cărașiei prin articolele enumerate, dar este îngăduit a se înmulți și a se mări obligațiunile și răspunderile căilor ferate.

Este permis a se exclude și a se mărgini stipulațiunile cari prevăd decăderi, prescripții, exonerări, etc.

Nu se vor putea exclude sau mărgini stipulațiunile înscrise în defavoarea cărașiei, dar se vor putea exclude sau mărgini acele stipulațiuni prevăzute în favoarea căilor ferate.

„On devrait sans difficulté reconnaître la validité de la convention qui prolongerait le délai accordé par la loi. C'est la protection du destinataire et de l'expéditeur, non celle du voiturier, que le législateur, a eu en vue" ⁸⁾).

De aceea și regulamentul de transport pe calea ferată română din 1 Iunie 1920, prin art. 49, alin. 4, a putut să prevadă că: „dacă tariful nu s'a aplicat exact, sau dacă la calcularea taxelor de transport sau accesorii s'au strecurat erori, sumele plătite în minus se vor achita ulterior, iar cele percepute în plus, se vor restitui avizându-se cât mai curând posibil cel în drept, o astfel de cerere prescriindu-se abia în termen de un an, socotit din ziua achitării taxei respective întrucât ea nu este stabilită între părți prin recunoaștere, prin transacțiune sau prin sentință judecătorească, — excluzând, în mod expres, aplicațiunea art. 79, alin. 1 din același regulament, care prevede și el principiul că în genere prin achitarea taxelor de transport și a celorlalte cheltuieli care încarcă mărfurile și prin primirea lor se sting toate pretențiunile care isvorăsc din contractul de transport contra căii ferate.—și această dispozițiune a art. 49, alin. 4 din regulamentul din 1920, este valabilă și își produce tot efectul" ⁹⁾).

3) Ch. Lyon-Caen et L. Renault, idem, nr. 576.

4) Cezare Vîlvante, idem, lit. c.

5) Lyon-Caen et L. Renault, idem, nr. 664 bis.

6) Idem nr. 667.

7) Idem nr. 664 bis.

8) Ch. Lyon-Caen et L. Renault, idem, nr. 662.

9) Monitorul Oficial nr. 32 din 15 Mai 1920.

Convenția internațională dela Berna din 20 Iulie 1928, prin art. 45 și urm.¹⁰⁾, prevede că pentru ca o acțiune în detaxare să fie primită, este suficient ca să fie intentată în termen de un an, necerându-se nici o rezervă prealabilă!

Regulamentul de transport pe C.F.R. din 1 Ianuarie 1929, prin art. 64 nr. 1 și art. 86 nr. 5, prevede și el în mod categoric că primirea mărfii nu stinge orice acțiune contra căii ferate provenind din contractul de transport, atunci când acțiunea are de obiect restituirea sumelor plătite sau plata rambursului.

Circulara cu nr. 71.717 din 7 Aprilie 1930, a căilor Ferate Române, privitoare la modul cum se socotește termenul de prescripție al unei reclamațiuni pentru restituire de supra-taxă¹¹⁾, recunoaște de asemenea că orice acțiune în detaxare urmează a fi primită dacă e intentată în termen de un an, fără a se cere existența vre-unei rezerve prealabile.

S. REVICI
Avocat

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA IV CIV. COR.

Audiența din 21 Noembrie 1924

Președinte d-l HARITON UDREA, judecător

N. Rusu cu Soc. „Cartea Românească”

Sentința civilă, nr. 1448

Legea proprietății literare și artistice. Ordonanță prezidențială pentru sequestrarea operei contra-făcute. Când se încuviințează? Art. 55 din legea proprietății literare și artistice.

Lucrări ce nu constituie o atingere a dreptului de proprietate literară. Antologie din opera unui singur scriitor. Când nu atinge dreptul de proprietate literară? Art. 20, alin. 4 din legea proprietății literare.

1. — *Dacă art. 55 legea proprietății literare și artistice spune că autorul, moștenitorii și cesionarii lor au dreptul de a cere Președintelui Tribunalului, chiar înainte de pronunțarea judecării, de a ordona pe cale de ordonanță prezidențială, conform art. 66 bis proc. civ., măsuri conservatorii, urmărind și sequestrând opera contra-făcută, cererea aceasta se încuviințează numai dacă după aparență ea se găsește întemeiată, fiindcă, după cum s'a arătat, normele prevăzute de art. 66 bis proc. civ., sunt aplicabile acestei materii.*

2. — *După dispozițiile art. 20, alin. 4, din legea propr. lit. nu constituie o atingere a dreptului de proprietate literară reproducerea în cărțile didactice, ca antologii, crestomații, publicații pentru cultura școlărilor, cărți de citire, gramatici, etc., de pasagii izolate, poezii și mici bucăți literare sau științifice, în întregime sau rezumat, cu obligația arătării numelui și titlul lucrării, din care s'a făcut reproducerea sau rezumarea. O antologie din opera unui singur scriitor intră în prevederile acestui text, dacă scopul ei este didactic, iar prin alcătuirea ei, antologia nu face concurență operelor scriitorului.*

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de N. G. Russu contra ordonanței prezidențiale nr. 62 din 1934, dată de d. președinte al acestei secții, la cererea făcută de soc. anon. „Cartea Românească”;

Având în vedere actele din dosar, susținerile părților și concluziunile scrise depuse;

Având în vedere că prin cererea făcută d-lui președinte

al acestei secțiuni, soc. anon. „Cartea Românească” prin reprezentanții ei legali a cerut sequestrarea volumului „G. Coșbuc, Antologie”, editat de Biblioteca Școlară, publicațiune pusă sub conducerea unui comitet compus din d-nii: J. Byck, I. Crețu, Al. Graur, V. Papacostea, N. I. Rusu, Gh. Șerban și S. Struțeanu;

Că această cerere a soc. „Cartea Românească” și-a bazat-o pe calitatea ei de cesionară a operei poetului G. Coșbuc;

Că după ce a făcut o plângere la Parchet contra conducătorilor Bibliotecii Școlare, pentru delictul de contrafacere literară, Cartea Românească a făcut și cerere în référé, prin care solicita ca să se ia măsuri de conservare a operei arătate mai înainte; că această cerere s'a admis prin ordonanța prezidențială cu nr. 62 din 1934 dată de d. președinte al acestei secții, înlăturându-se obiecțiunile făcute de membrul prezent din comitetul de conducere al publicației; că, în contra ordonanței pronunțate s'a făcut apelul de față; că, prin apelul făcut, N. Rusu, profesor, membru în comitetul de conducere al publicației, a făcut aceleași obiecțiuni ca și în fața d-lui președinte al acestei secțiuni, susținând că rău a fost citată în instanță Biblioteca Școlară, aceasta nefiind o societate; în al doilea rând a susținut, că nu se poate face o cerere în référé, dacă nu se face dovada că s'a făcut o acțiune în fond, sau cel puțin o plângere la parchet, și în al treilea rând s'a susținut de apelant că volumul „G. Coșbuc, Antologie” nu constituie o contrafacere literară, de oarece Antologiile sunt permise de art. 20 din legea proprietății literare și artistice;

Având în vedere că motivarea din ordonanța pronunțată, asupra primei obiecțiuni a apelantului, Tribunalul o găsește întemeiată;

Că a doua obiecțiune, constatându-se că reclamația a făcut plângere la parchet, de asemenea bine a fost înlăturată de către prima instanță;

Că urmează a fi discutată numai a treia obiecțiune, făcută de către apelant în fața primei instanțe;

Având în vedere că s'a susținut de apelant că Antologia G. Coșbuc, publicată în Biblioteca Școlară, nu constituie o atingere a dreptului de proprietate, de oarece această lucrare are un scop didactic; că asemenea lucrări sunt permise de art. 20, alin. 4 din legea proprietății literare și artistice; că în instanța de apel apelantul a prezentat și autorizația Ministerului de instrucțiune publică, din care se constată că s'a permis introducerea în școli a volumului „G. Coșbuc — Antologie” pentru a fi consultat de elevi;

Că acestea fiind susținerile apelantului, urmează să examinăm în drept chestiunea discutată.

Considerând că după dispozițiile art. 55 din legea proprietății literare și artistice, autorul, moștenitorii și cesionarii lor au dreptul de a cere dela președintele tribunalului, chiar înainte de pronunțarea judecării de a ordona pe cale de ordonanță prezidențială conform art. 66 bis, procedura civilă, măsuri conservatorii, urmărind sau sequestrând obiectele enumerate de art. 55 din legea proprietății literare și artistice, și de a lua în același timp măsurile necesare, pentru a împiedica continuarea sau reînceperea faptului delictos;

Că această cerere urmând normele prevăzute de art. 66 bis din procedura civilă, președintele tribunalului va încuviința aceste cereri dacă după aparență, cererea făcută se găsește întemeiată;

Că dacă după aparență cererea nu se găsește întemeiată, președintele nu va încuviința măsura, fiindcă după cum s'a arătat, normele prevăzute de art. 66 bis din procedura civilă, sunt aplicabile acestei materii;

Considerând că după dispozițiile art. 20, alin. 4 din legea proprietății literare și artistice, nu constituie o atingere a dreptului de proprietate literară, reproducerea în cărțile didactice: antologii, crestomații, publicații pentru cultura școlărilor, cărți de citire, gramatici, etc., de pasagii izolate, poezii și mici bucăți literare sau științifice, în întregime sau

10) Monitorul-Oficial cu nr. 158 din 20 Iulie 1928.

11) Foaia Oficială a C. F. R. din 19 Aprilie 1930 cu nr. 488, pag. 9029.

rezumat, cu obligația arătării numelui autorilor și titlului lucrării din care s'a făcut reproducerea sau rezumatul;

Considerând că în conformitate cu art. 20 alin. 4, din legea propr. lit. și art., nu numai manualele didactice sunt vizate de acest text, ci cărțile care urmăresc un scop didactic; că o antologie din operele unui singur scriitor, intră în prevederile art. 20, alin. 4 din legea proprietății literare și artistice, dacă scopul ei este didactic, iar prin întocmirea ei, antologia nu face concurența operelor scriitorului;

Având în vedere că în speța de față antologia G. Coșbuc, este publicată în Biblioteca Școlară, găsindu-se scris după indicarea bibliotecii: „Publicație pentru cultura elevilor”; că din cuprinsul volumului se vede că prin publicarea antologiei s'a urmărit cultura elevilor de școală; astfel pe lângă publicarea unor note bio și bibliografice, a arătării volumului din care este luată poezia și publicarea de note, în antologie nu s'au trecut bucățile cu caracter erotic sau social, socotindu-se că această culegere, așa cum s'a făcut, este cea indicată pentru elevi;

Având în vedere că apelantul a mai prezentat în instanță și autorizația Ministerului de instrucțiune publică, din care rezultă că s'a permis introducerea în școli a publicațiilor din Biblioteca Școlară, din care face parte și antologia G. Coșbuc, pentru a fi consultate de elevi, fără însă a avea un caracter obligatoriu consultarea;

Având în vedere că din cele expuse se stabilește că Antologia G. Coșbuc a fost publicată în scopul cultivării elevilor de școală; că din cauza aceasta ea are un caracter didactic;

Că mai rămâne să examinăm dacă având acest caracter, din cauza numărului de bucăți culese, volumul arătat nu constituie o concurență pentru opera editată de soc. „Cartea Românească”;

Având în vedere că din opera: „Balade și Idile”, care cuprinde 59 poezii, în Antologie sunt trecute 11 poezii; din „Fire de tort”, care cuprinde 65 poezii s'au luat 8 poezii; iar din „Ziarul unui Perde Vară”, care cuprinde 45 poezii, s'au luat 2 poezii;

Având în vedere că, după cum s'a arătat mai înainte, cererea în référé se admite când aparența dreptului este de partea petiționarului; că în speța de față aparența nu este că soc. „Cartea Românească” este concurată de „Antologia G. Coșbuc”, care conține un număr mic de poezii, față de poeziile publicate în volumele editate de „Cartea Românească”; că stabilindu-se acestea, apelul se găsește fondat și în consecință se respinge cererea în référé făcută.

Pentru aceste motive, Tribunalul admite apelul făcut de N. G. Rusu, etc.

(ss) Hariton Udrea, C. Panaitescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI PRAHOVA S. I-a

Audiența dela 10 Octombrie 1934

Președinția d-lui G. V. MANOLIU, președinte

Martha Berteș cu avocat I. Pardos cu Dr. I. Rănilescu cu avocat G. Manolescu

Sentința Civilă nr. 803

Competința de notariat a judecătorilor de ocoale mixte. Art. 44 și 45 din legea judecătorilor de ocoale. Legea autentificării actelor din 1886. Art. 3 și 300 legea organizării judecătorești.

1. Art. 44 și 45 din legea judecătorilor de ocoale din 1907 păstrează competența limitată din legea autentificării actelor din 1886, numai pentru judecătorii de ocoale urbane dar, dimpotrivă, dau în competența judecătorilor de ocoale rurale autentificarea oricăror acte intervenite între vreun locuitor din ocolul respectiv, fără vre-o limită de valoare.

2. Dupe definițiunea art. 1 și 4 din legea judecătorilor de ocoale, judecătorie rurală este aceea formată din comune rurale, sau din comune urbane la care sunt alipite comune rurale.

3. Art. 111 din regulamentul legii judecătorilor de ocoale, dacă este extins, peste sfera sa justă, este contrariu art. 44 și 45 din aceea lege, care nu limitează competența de notariat a judecătorilor rurale, chiar dacă au în circumscripția lor comune urbane, nereședințe însă de tribunal.

Regulamentul a fost, în ce privește dispoziția art. 111, considerat chiar de autorul legii, ca necorespunzând spiritului și textului legii, fiindcă prin circulara explicativă nr. 11.023 din 1908, către judecătorii de ocoale, prezicează că judecătorii rurale, — cu reședința în orașul unde nu are sediul tribunalul de județ, — au și pentru comunele urbane ce le compun, deplină competență a judecătorilor rurale, pentru autentificarea actelor.

4. Art. 111 din regulamentul legii judecătorilor de ocoale în realitate a regulamentat numai situațiunea judecătoriei rurale, compuse din comună urbană, în care are reședința și tribunalul, prevăzând pentru acestea o competență limitată de notariat, dar nu a organizat competența judecătorilor rurale, care cuprind comune urbane nereședințe de tribunal; această omisiune a reparat-o circulara explicativă nr. 11023/908, sus analizată.

5. Judecătoriile mixte, situate în orașe nereședințe de tribunal, au rămas și dupe dispozițiile art. 3 și 300 legea de organizare judecătorească, cu competența de notariat nelimitată pentru toți locuitorii din raza lor de jurisdicție, săteni sau orășeni fiindcă toți sunt în dificultate de a se deplasa pentru autentificarea actelor lor la tribunal.

Tribunalul,

Considerând că actul de ipotecă în litigiu este privitor la un împrumut ipotecar ce excede 50.000 lei, dar actul este încheiat între persoane domiciliind în orașul Câmpina, fiind autentificat de judecătoria Câmpina;

Că deci urmează să se examineze de tribunal dacă judecătoria Câmpina, a fost sau nu competentă să autentifice un asemenea act;

Considerând că judecătoria Câmpina a fost, până la data de 4 Martie 1928, judecatorie rurală, având în raza sa de jurisdicțiune comune rurale, dar și comuna urbană, nereședință de județ, Câmpina, iar dela data de 4 Martie 1928 s'a numit judecatorie mixtă, în baza legii de organizare judecătorească, rămânând însă cu aceeași rază de jurisdicțiune;

Considerând deci că judecătoria Câmpina, nu este judecatorie urbană, nefiind situată într-o comună urbană reședință de județ, neavând în raza sa de jurisdicție vre-o comună urbană reședință de județ, ci dimpotrivă având și comune rurale;

Considerând că studiind istoricul legiferării privitor la competența judecătorilor de ocol rurale și mixte, dar situate în orașe nereședințe de județ, rezultă că ele sunt competente să autentifice orice acte de orice valoare ale locuitorilor domiciliați în raza lor de jurisdicțiune deci în speșă cu competență judecătoria Câmpina a autentificat actul din litigiu, de vreme ce ambele părți, nu se contestă că domiciliau în Câmpina, în raza de jurisdicție a judecătoriei Câmpina;

Având în vedere că, într'adevăr, până la legea judecătorilor de ocoale din Decembrie 1908, pusă în aplicare la 1 Mai 1908, judecătoriile de ocoale aveau o competență limitată, privitor la autentificarea actelor, normele acelei competențe fiind precizate de art. 3 al legii autentificării actelor din 1886;

Considerând că art. 44 și 45 din noua lege a judecătorilor de ocoale din 1907 conține dispozițiuni din care rezultă că s'a păstrat competența limitată din legea autentificării actelor din 1886, numai pentru judecătoriile de ocoale urbane, dar dimpotrivă s'a dat în competența judecătorilor de

ocoale rurale autentificarea oricăror acte intervenite între vreun locuitor din ocolul respectiv, fără vre-o limită de valoare, cu exclusiunea numai strict a învelilor agricole;

Considerând că autorul legii a indicat în expunerea sa de motive diferența făcută între cele două categorii de judecatori, sub raportul competenței de notariat, precizând că nu dă în competența judecătorilor urbane autentificarea oricăror acte, atât fiindcă justițiabilii se pot duce ușor să autentifice actele lor la tribunalul situat în același oraș ca judecătoria urbană, cât și pe considerațiunea de a degreva lucrările unor asemenea judecatorii, mai încărcate în mod obicinuit;

Considerând că dupe definițiunea dată de art. 1 și 4 din aceea lege, este judecătoria urbană numai strict aceea care cuprinde un oraș sau parte din el, iar judecătoria rurală aceea formată din comune rurale sau din comune urbane la care sunt alipite comune rurale; că, deci este indiscutabil că judecătoria Câmpina n'a fost și nu este o judecătoria urbană, ci o judecătoria rurală, având competența de notariat nelimitată mai sus analizată, așa încât a putut autentifica actul din litigiu;

Considerând că dispozițiunea art. 111 din regulamentul legii judecătorilor de ocoale, invocată de contestațoare, conform căreia judecătoriile de ocoale rurale, compuse din comune rurale și urbane, au pentru comunele urbane aceeași competență de notariat ca judecătoriile urbane, este contrarie art. 44 și 45 din legea judecătorilor de ocoale, care nu limitează competența de notariat a judecătorilor rurale, chiar dacă are în circumscripția ei comune urbane nereședințe însă ale tribunalului: că neputându-se prin regulament aduce modificări legii, o asemenea dispoziție, dacă trebuie aplicată la orice gen de comune rurale nu are nici o valoare legală și urmează a fi înlăturată;

Că de altfel regulamentul este din 15 Februarie 1908, adică anterior datei punerii în aplicare a legii judecătorilor de ocoale și dispoziția lui din art. 111 a fost considerată chiar de autorul legii, ca necorespunzând spiritului și textului legii judecătorilor de ocoale și de aceea prin circulara explicativă nr. 11025 din 1908, adresată judecătorilor de ocoale, dă lămuriri că oricâteori judecătoria rurală își are reședința într'un oraș unde însă nu se află și sediul tribunalului, judecătoria are și pentru comuna urbană deplina competență a judecătoriei rurale, pentru autentificarea actelor, putând autentifica acte de orice valoare;

Considerând că acele lămuriri sunt extrem de concludente pentru a învedera că art. 111 din regulament a reglementat numai situațiunea judecătoriei rurale, compuse din comune urbane, în care are reședința și tribunalul, prevăzând pentru aceasta o competență limitată, dar a omis să organizeze competența acelor judecatorii rurale care cuprind comune urbane nereședințe de tribunal, omisiune care a fost raportată prin dispozițiile circularii explicative sus analizate; că deci textul regulamentului redus la justa lui sferă de aplicare, nu contrazice în realitate legea judecătorilor de ocoale, el privind o ipoteză străină speței de față, adică exclusiv ipoteza judecătorilor rurale compuse din comune urbane în care e reședință tribunalului;

Considerând că prin art. 3 și 300 din legea de organizare judecătorească din 1928 s'a creat o a 3-a categorie de judecatorii, anume judecătoriile mixte, luate dintre cele rurale care au în raza lor de jurisdicție și comune urbane, dar nici un text din aceea lege nu dispune modificarea competenței lor, așa cum definitiv a fost stabilită de legea judecătorilor de ocoale din 1907, lămurită prin circulara explicativă sus analizată și explicată prin expunerea de motive reproducă mai sus;

Că deci, judecătoria mixtă cu reședința chiar în orașul unde este situat tribunalul a rămas, în ce privește pe locuitorii din acel oraș, reședință de tribunal, cu o competență limitată, aceea mărginire a competenței fiind explicată de considerațiunile sus expuse, adică faptul că asemenea locuitori au la îndemână tribunalul — nu trebuie să îngreueze

lucrările judecătoriei, nefiind nici un motiv ca să li se facă vre-o înlesnire;

Că însă judecătoriile mixte situate în orașe nereședințe de tribunal, au rămas cu competența de notariat nelimitată pentru toți locuitorii din raza lor de jurisdicție, fiindcă toți, fărăosebire dacă sunt săteni sau orășeni, sunt în dificultate de a se deplasa pentru autentificarea actelor lor la tribunal;

Considerând că această interpretare care corespunde textului, spiritului și rațiunii legii judecătorilor de ocoale, expunerii de motive și circularilor explicative ale autorului legii, a fost adoptată și de Secțiunile Unite ale Inaltei Curți de Casație prin decizia sa nr. 20 din 7 Iunie 1934, care în considerentele ei, în intimă legătură cu dispozitivul, decide că judecătoriile mixte situate în orașe nereședințe de tribunal, cum e cazul speței de față — sunt competente să autentifice acte de orice valoare ale locuitorilor din raza lor de jurisdicțiune;

Că în sensul acestei interpretări există și practică constantă a judecătorilor de ocoale, bazată pe elementele legalmente sus analizate;

Că deci actul criticat prin contestație este perfect valabil și în consecință sunt valabile formalitățile de inscripțiune, investire, executare și toate măsurile de executare mobilă luate de creditoarea Eugenia Dr. I. Rănescu contra debitoarei contestațoare, contestația nefiind întemeiată și urmând a fi respinsă;

Pentru aceste motive, Tribunalul, respinge ca nefondată contestația, etc.

NOTA. — Tribunalul Prahova, S. I-ai prin sentința redactată de d. judecător Gh. Manoliu, cu grija ce d-sa pune obicinuit în redactările sale, rezolvă o problemă de un deosebit interes practic, pentru o categorie importantă de cetățeni și anume locuitorii orașelor nereședințe de tribunal. În această situațiune sunt locuitorii orașelor Câmpina, Filipeștii-de-Târg, Moinești, Târgu-Ocna, toate centre de activitate ale diferitelor industrii, și în special industria de petrol, extracții de cărbuni și industria lemnului. De la 1908 și până astăzi, judecătoriile din acele orașe au autentificat zeci de mii de acte, interesând în acel mai înalt grad viața economică a țării, acte intervenite între locuitorii acelor orașe.

Validitatea acelor acte n'a fost niciodată contestată până acum câțiva ani și situațiune de fapt și de drept însemnate sunt bazate, de peste 25 ani, pe ele.

Publicitatea dată recent, examinării de către Secțiunile Unite ale Inaltei Curți a problemei competenței de notariat a judecătorilor de ocol mixte, cu sediul în orașul reședință de tribunal, a sugerat unei debitoare un nou sistem de apărare și anume susținerea nulității actului de ipotecă autentificat de o judecătorie mixtă cu sediul într'un oraș nereședință de tribunal.

Tribunalul Prahova, examinând problema de drept, aduce argumente inedite, extrem de juste, în sprijinul soluțiunei sale de constatarea competenței judecătorilor mixte, cu sediul în orașe nereședințe de județ, de a autentifica pentru locuitorii orășeni din raza lor de jurisdicție, actele lor, indiferent de valoarea lor.

Sentința trib. Prahova, impusă de textul și spiritul legii judecătorilor de ocoale, este și conformă cu soluțiunea Secțiunilor Unite ale Inaltei Curți de Casație, așa cum ea se degaje din considerentele recente deciziuni nr. 20 din 1934, publicată în *Curierul Judiciar*, nr. 34 din 28 Octombrie 1934 și în *Jurisprudența Generală* n. 38 din 8 Noiembrie 1934, așa încât există certitudinea adoptării ei de toate instanțele de fond, evitându-se astfel perturbatiuni inutile dar, cu consecințe incalculabile în viața economică românească.

GEORGE ELIESCU
Avocat, Câmpina